

SZERKESZTŐSÉG ÉS
KIADÓHIVATAL:BELVÁROS
Marcy-utca 6. szám
I. emelet.

TELEFON 608.

Nyomdai telefon 780

POLGÁRI UJSÁG

FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉS:

Helyben és
- vidéken -

Egész évre . . . 12 K

Fél évre . . . 6 K

Negyedévre . . . 3 K

Egy hónapra . . . 1 K

Egyes szám ára 2 fillér.

Politikai napilap.

Megjelenik naponként délelőtt 9 órakor.

Törvényes emberek.

Héderváryék, a törvényes emberek, a paragrafusok híres őrzői nagyon egyszerűen segítenek magukon. Nem először teszik, — földre tiporják újra a törvényt és parlament, felhatalmazás, alkotmányos kellékek nélkül kölcsönt vesznek fel. Csekélység az egész. A finanszminiszter, meg a Héderváry egy kis papirost állítanak ki csupán, amolyan váltó-félet, amely azonban őket semmire se kötelezi és százmillió korona folyószámla kölcsönt adnak erre a papirosra a kitűnő régi bankárok, Rothschildék.

A muszszakormány tudja, hogy bünt követ el, tudja, hogy neki az ország vagyonához, hiteléhez nyulni nem szabad. De pénzre van szüksége, s mint a megszorult jogász, gondolkodás nélkül írja alá a legsúlyosabb feltételeket. Hiszen az ország fizet. Az ország kinlódik, az ország szenved közvetve és közvetlenül. Mérhetetlen kárral fizetjük meg a Khuen-kormány gazdálkodását.

Ezt az országpusztító üzletet nem is köthetnék meg a legelvetemedettebb politikus sem, méltó partnerek nélkül. Partnerei azonban vannak, akiknek nagyobb hasznot, több kamatot, külön költséget, illetéktelen profitot biztosít a zavaros üzlet, mint a tiszta.

Ezek hát egymásra találtak.

Amikor jött, amikor alakult, amikor híres kortesei ellepték a szegény

Színészélet a multban.

Szinhazi törvények.

Irta Kiss Mihály.

(Utánnomás tilos.)

Mielőtt felszabadult, birokra kelt még bikával is. Megfogta a két szarvát, a vérezgő bősziut állat úgy himbálta olykor a levegőben ide-oda, mint a szellő a harci iobogót, még is mindig talpra állt anélkül, hogy szarvát eleresztette volna.

Erős, jó tornázó volt mindig, most is bizott győzelmében.

Mikor a közönségnek kijelentették, hogy ő fog birkózni az eröművészszel, mindenki sajnálkozott felette. Már látták őt képzeletben, úgy a pódiumhoz teremtve, mint egy sarokba dobott lisztes zsákok. Mikor Toldival kilépett a szinpadra, a közönség tapsolt kedvencének. Örömrivalgással bátorította a merész vállalkozásra. Toldi is össze szedte magát, mert látta, hogy nem mindennapi ellenféllel fog mérközni.

A küzdelem érdekes, erős volt. Két mérközés, jobban mondva, masszírozás után, mert ahol megfogták egymást annak nyoma marad, szünetet tartottak. A kis szünet alatt Olgán látható volt a boldogság, az élvezet, a gyönyör. Elképzelte, ha ő annak az izomembernek a karjaiban fog vergődni, micsoda

magyar földet: számtalanszor emlegette ez az újabb lakáj-kormány a bizalmat, amely fogadja. Szerencsétlen fővezére, geszti Cézárja, kártevő Pistája egyenesen a nép megváltója gyanánt járkált. Záptojásmegváltó lett azonban belőle hamarosan. S muszkaék sehol az országban nyomát se találják annak a gögösen emlegetett bizalomnak.

Bizalom végképp nincs. Többség nem lesz. Soha. Halmozzák csak, halmozzák egymásra az aljas törvénytéteket sürgösen. Együtt legyen minden, meg a választások előtt. Hiszen a gyűjtemény máris gyönyörű. A házfelozlatástól kezdve a legromlottabb fantáziát is tulszárnyaló választási visszaélésekig megcsufolt, semmibe se vett, kivégzett paragrafusok jelzik a kormány utját. Lélekkufárság, erőszak, törvetés és nyílt törvénytétezés. Rövid néhány hónap alatt ez a kormány megérett arra, hogy pusztá elkotródásával be ne érjük. Az új parlamentnek vád alá kell helyezni, meg kell bélyegezni a közélet e lelkiismeretlen megrontóit.

Távirat. Telefon. Express.

A Polgári Ujság eredeti tudósításai.

Apponyi Albert gróf Temesvárott.

Apponyi Albert gróf, a Függetlenségi Párt nagynevére vezére ismét lejön a Dél vidékre. Apponyi vasárnap reggel érkezik meg Temesvárra s innen Steiner Ferenc támogatására a kisbaeskereki kerületbe ut-

menyei élvezetben fog részesülni. Az ő idegeinek csak a vadság, nyers erő imponált.

A harmadik összekapásnál mind a ketten igénybe vették összes tudásukat, erejüket. Toldi egy alkalmas pillanatot felhasználva, kitűnő fogással, hirtelen fordulattal Virágot levágta, de Virág világszínészséggel felülkerekedett, a két vállat u. a szinpad deszkájához szorította, hogy Toldi uram mozdulni sem tudott.

A közönség tombolt. A kihívásnak vég-hossza nem volt.

Virágot csak az boldogította, hogy meg van a sarkó költsége.

Szinhazi törvényeszek.

A fekete tábla délután három órára jelezte a szinitörvényeszeket. Galamb Jenő szinhazi szolga, szereposztó, szinlapragasztó, titkos kém állította össze a bíróság helyet. Asztal, három szék, tonta, penna, papír. A szinház szolgák csaknem kivétel nélkül a legkonfidensebb alakok a szinháznál. Ők többnyire a tagok közelében olázkodnak, settenkednek, kihallgatják őket és minden hírt besugnak az igazgatónak. Sokszor az igazgató szobájában elejtett megjegyzéseket, tárgyalt dolgokat besugják az érdekelt tagoknak, de többnyire jó berravalóért. A

zik. Ez alkalommal Apponyi Albert gróf az oreyfalvai kerületet is meglátogatja, hogy Romanov Péter dr. a kerület függetlenségi jelöltje megválasztása érdekében szót emeljen.

Uj bárók.

Budapestről táviratozzák, hogy a király legközelebb Zombory Richárdot, az ismert sportsmant és istállótulajdonost, továbbá Hűvös Józsefet, a budapesti villamos vasuti elnökgazgatót a bárói rangra fogja emelni.

Pánik az angol király ravatalánál.

Vilmos császár Londonban.

A londoni Westminster Hall előtt, amelyben Edvárd király fekszik a ravatalon, tegnap több százezer főnyi tömeg vonult el. Állandóan oly óriási embertömeg lepi el a Westminster Hall előtti teret, hogy a rendőrség csaknem tehetetlen. Tegnap délután borzasztó pánik történt. Amikor az új angol király a Westminster Hallban Edvárd király koporsója előtt térdepelve imádkozott, a tömeg átszakította a kordont s be akart hatolni a csarnokba, hogy kíváncsiságát kielégítse. A rendőrség első pillanatra tehetetlen volt a tömeggel szemben s csak egy nagyobb lovasrendőrsapatnak sikerült nehéz munka árán a sok tízezrekre menő tömeget visszazsorítani.

A király temetésére már csaknem az összes uralkodók képviselői érkeztek meg Londonba. Tegnap Vilmos német császár érkezett meg az angol fővárosba.

Dánia ellen.

Fantasztikus hírt jelentenek nekünk. Egy külföldi jelentés szerint egy nagyhatalom Dániának egy északi szigetét vette meg. A birtokvételről most kipattanották, hogy ortvámadás Dánia ellen, mivel a nevezett területről észrevétlenül lehet meglepni a dán fővárost. Mivel ez a szenzációs ügy esetleges konfliktusra fog alkalmat adni, az esetet igen diszkréten kezelik.

színésznők titkait többnyire tudják, mert ők a hir és levélhordók. Galamb Jenő, aki különben komikus jelöltnek tartotta magát, koronája volt a szinházszolga kompániában élő egyéneknek.

Alig rendezte el a tárgyakat, jöttek a bírák, hivatalos egyének, vádlók, vádlottak, tanúk. Az ügyelő csengetett, mely a törvényeszek kezdetét tudatta mindenkivel. Helyet foglaltak. Nagyhangon vitatkoztak. Mindenki a saját érdekeit igazolta, magyarázgatta. Csupa indulat, elragadtatás, köznapiság, álfajuság nyilvánult meg az egyéneken, különösen a hölgyek társaságában. A higgad, előkelő, méltóságos eljárás a legkritkább esetben fordult elő.

Elnök: Csenget. Általános csend, A vádkönyvből olvassa a bejegyzett vádakát: Boros Janka! Szeptember tizenhetedikén Ludas Matyi 9 és fél órai emléképróbaról elmaradt. Vádló az ügyelő.

Janka: Beismerem.

Elnök: Szeptember tizennyolcadikán, Ludas Matyi előadásán az első felvonásban nem mondta el a szerepét. Van mentsége?

Janka: Vanni-van, de nem tudom elfogadható vagy nem.

Elnök: Halljuk.

Janka: Azon elmélkedtem nagy keserűségemben, hogy ki találta ki a kártyajáté-

Tüntetés, záptojás és emberhalál

Tisza bevonulásánál Aradon.

Tisza tegnapi bevonulásakor Aradon óriási tömeg tüntetett ellene. Harsogva abugolták és füttyülték és mindenféle szidalmakkal halmozták el. A tömeget a rendőrség nagynehezen bírta féken tartani, eleinte tüzoltófejskendőkkel próbálta a tüntetőket szétkergetni és mikor ez nem sikerült, a Kossuth téren lovasrendőrök vágattak a tömegbe. Törték, zúztak, kardlapoztak, az óriási felfordulásban *Ladics Pál szobafestőt agyonvertek.* Sokakat letartóztattak.

Ügyvédek szövetsége.

Ma már minden társadalmi osztály belátja a szervezkedés szükségességét s most az ügyvédek részéről hangzik el az organizációra való felhívás. Amint Debrecenből jelentik, az ottani ügyvédek mozgalmat indítottak, amely az ügyvédek helyzetének javítását célozza. Az akció megindító megakarják alakítani a *Magyar Országos Ügyvédi Szövetséget*. Már el is készítették a szövetség programját, amely az ügyvédi karra sok újdívs újítást tartalmaz. A programpon- tokban többek között szerepel a numerus klauzus megállapítása 50 évre, a kötelező ügyvédi gyakorlat stb. A debreceni ügyvédek a mozgalmat országsszerű kiterjesztik s a hozzá való csatlakozás iránti felhívások már el is készültek.

Londoni levél.

— A gyászoló London. — Az új király. —

(Saját levelezőnk től) Egész London valóban tele van siratókkal. A gyász, amelyet a város magára öltött, igazán impozáns. Gyászlobogókat ugyan nem lenget a szél, hanem az „Union Jack”, az angol nemzeti zászló, félárbóca van eresztve és a nép, az istenadta nép, az oly szívből gyászol királyt elhunytán, amint még soha nem gyászolt a múltban egy fejedelméért sem és nem fogja gyászolni a jövőben egy koronázott urát sem. Edvárd királynak egyénisége benne él minden alattvalójának a lelkében. Hogy mily szeretetre képes a hidegnek tartott angol, az most tűnik ki, amikor elvesztette azt a fejedelmét, akit szívébe zárt. És a veszteség súlyát csak annál jobban érzi, mert az, aki balványa után lép a trónra, minden jogát eljászotta arra nézve, hogy elődje nyomdokába méltóan lépjen.

György királynak igen nehéz a helyzete. Amint nehéz minden olyan utódnak, aki fényes tehetségű elődnek az örökét veszi át. Edvárdnak is voltak hibái, de

kot, még a föld porából is ki szeretném átkozni. Akkor délután az uram elferblizte minden pénzecsékünket

I. bíró: Ez nem mentség.

II. bíró: Előadás alatt csak a szerep- pel szabad foglalkozni.

Elnök: Tovább. Bíró Mariska! Szep- tember huszonhatodikán Tündérlak előadá- sán nem fujta a korust, még a száját sem nyitotta ki. Vádlo karmester.

Mariska: Mentségem az, hogy a felső fogsoraimat otthon felejtettem, az udvarióm pedig az első sorban üt, hogy a női kart ne kompromitáljam, kelemesen csukva tar- tottam a szájacskámat.

I. bíró: Ez izetlen mentség.

Elnök: Tovább! Viharosy Géza! Szep- tember tizenhetedikén kilencorai karpróbáról elmaradt. Vádlo karmester.

Géza: Elaludtam és azt álmodtam, hogy kivettek a korusból.

II. bíró: Ilyen mentséggel csak On állhat a bírák elé.

Elnök: Tovább! Jakab Károly, Nyári Ferenc, Kékesy István, Barabás Kálmán, Hódy Béla, Virányi, Virányiné, Sándory, Sándoryné, Szarvasy Ilona, Babosy Rózsika, Sugár Anna, Gyárfás Etelka, szeptember huszonhatodikán Zsigmond király 8 és fél- órai emléképréből elmaradtak. Vádlo a rendező.

(Folytatjuk).

ezeket népe kiváló tulajdonságai ellenében megbocsátotta; Györgynek hibáit azonban ellenszenvvel mérlegeli a nép; György király azon átkos szenvedélynek hódol, melyet a nem- zet jobbjai mindeddig sikertelenül próbáltak elfojtani, pedig látják jóstehetség nélkül is, hogy az elpuztítja az idők folyamán a nemzet erejét, elsatnyítja az ifjakat és le- rántja magával a britt nemzetet arról a magaslatról, amelyen most a többi népek fölött büszkélkedik. György király iszik. *Issza a méregként ható pálinkát, mint akár hány angol főlemes, akár hány tót nap- számos.*

Nem tud ellenállni a szesz ital ha- talmának és annak romboló hatása életének delén, 45 éves korában már mutatkozik arcán. Kidüldet- tek szemei, petyhüdt ajka, reszkető kezei aggasztóan, beteg emberré beleegyeztek az ifju erős embert. Ennek tulajdonítja a nép, hogy Mary királyné mindenüvé elkísérte urát walesi herceg korában, hogy megaka- dályozza, hogy ura végleg elfelejtkezzék ma- gáról és ennek a ténynek a nyomán kelt az a hiedelem, hogy György királynak a süve- gét felsege hordja a fején. *Általános a hit, hogy György király a hatalmat csak névleg fogja gyakorolni, valóságban a felesége kezé- ben lesz, ami még a kisebbik baj, mert a királyné okos, tapintatos és ügyes asszony, de mégis szomorú dolog, hogy a sors ren- delkezése folytán az angol nemzet élére annak fénykorában egy pipogya fejedelem kerül.*

Igy gondolkozik a nép mostani királyá- ról. Ezt az elítéletet kell a királynak meg- döntenie, ha népe szeretetét ki akarja vívni a maga számára. Hogy lesz e képessége, lesz e ereje hozzá, azt a jövő fogja meg- mutatni. A nép most egyáltalán nem leike- sedik érte. Nem lehetetlen, hogy a minden lelket betöltő gyásznak az érzete nem en- gedi magasra fellobogni a lelkesedés láng- ját, hanem azért királylány kiáltásának fel- emelő pillanatában nem kellett volna, hogy a lordmajor (a City polgármestere) legyen kénytelen háromszoros hurrat kiáltani, hogy a tizezrenyi tömeg kövesse a példáját. A lelkesedésnek sokkal spontánabb módon kellett volna megnyilvánulnia.

Ennek ellenében halott királyt emlé- kének fenségesen hódol a nép. Az utcákon mindenütt a gyász jelei tűnnek a szembe. Feketében jár a tehetős és gyászfátyolt hord a karján, a kalapján a szegény; a nők világ- os színű ruháit, mintha a szél sepeverte volna el; és a kirakatok a gyász fekete és sötét- lila színében pompáznak. Valóban fekete város most London. Az összes színházak bezárták kapuikat az elhalálózást követő napon és elhatározták, hogy csak a temetés után nyitják meg újra. S dacára annak, hogy György király az alkalmazottakra való tekintettel maga kívánja, hogy a színházi előadások ne szüneteljenek — ha nincs elő- adás, nincs fizetés — az előkelőbb színhá- zokban mégsem játszanak s csak néhány másodrendű színház és a dalsarnokok nyi- tották meg újra kapuikat, hanem az elő- adás üres ház előtt folyik. A jobb közönség teljesen hiányzik.

A gyász ma pénteken, 20 án éri el tetőpontját. A temetés napján országos gyászt rendeltek el és az összes üzletek a temetés tartamára zárva lesznek. A temetési menet igen hosszú utvonalon fog végig menni, de ennek dacára képtelenség el- gondolni, hogy a gyászoló sokaság helyet találjon az utcákon. Természetes, hogy ilyen alkalmakkor a kalmárszellem orjákat ül és az utmeneti házak ablakai, erkélyei hor- ribilis árakon kelnek el. Egy egy ablakot négy-hat személynék is bérebe adják fejen- ként 4—5 guinea-ért (egy guinea 21 shilling).

Az egyik londoni klub kibérelt egy egész házat 80 személy számára százötven guinea-ért és mert a tagok száma a helyek számát egynéhányszor is meghaladja, hát sorsot húznak, hogy kik legyenek a boldog nyolcvanok.

A szomorú, az egész világnak egy ne- gyedrészét gyászba borító temetésnek ez a kalmárkodás a legszomorubb epizódja.

S. K.

A Volkswille sajtópöre

Felmentő ítélet.

Érdekfeszítő esküdtszéki tárgyalás folyt le tegnap délelőtt a temesvári királyi tör- vénszék előtt. A tárgyalás csak rövid ideig tartott s a bizonyító eljárás jelentéktelen- ségét növelte az a szócsata, amelyet ügyész és védő vívtak egymással s amelyben tulaj- donképpen kialakult a vádlott bűnösségének, illetve ártatlanságának a bizonyítása. Fiatal betűszedő állott a polgárbírák előtt, akit az ügyész sajtó útján elkövetett izgatás vét- ségével vádolt, amiért erős hangon neki- rontott a papságnak. Az esküdtszék ver- diktjében az izgatás vétségét nem látta be- igazoltnak s a vádlottat nem bűnösnek mon- dotta ki. A polgárbírák igazmondása alap- ján az esküdtszék a vádlottat felmentette.

Múlt év december havában Délmagyar- ország szociálistái gyűlést tartottak Temes- várott, még pedig a varosháza tanácstermé- ben. Emiatt azután a Temesvárott meg- jelenő Súdungarische Reform nekirontott a polgármesternek, amiért a varosháza termét rendelkezésére bocsátotta egy olyan gyűlés- nek, amely a szekulárizáció mellett foglal állást. A Reform cikke messinai halott- rablókkal hasonlítta össze a szociálista munkásságot. Erre a cikkekre a Volkswille december negyedik számában válasz jelent meg, amelyben a cikkíró nekiront a pap- ságnak, akikben a munkásság legnagyobb ellenségeit látja. A temesvári királyi ügyész ezt a cikket inkriminálta s a Volkswille akkori felelős szerkesztője ifjabb Herber József betűszedő, lapunk korrektora ellen azért emelt vádat, mivel a munkásságot a paposztály ellen izgatta.

A tegnapi főtárgyaláson Nyékegyi Lo- thár táblabíró elnökölt. Szavazóbírák Her- cegegyi Arpád berendelt járásbíró és Darda Géza dr. törvényszéki bíró voltak. A vád- hatóságot Boross Dezső királyi ügyész kep- viselte, a védelmet Lengyel László dr. ügy- véd látta el.

Esküdtekként kisorsoltattak: Krämer Ignác, Funk Adám, Adorján Márton, Bár- vig Ödön dr., Risztics Alajos, Cseresnyés Jenő, Der István, Arnstein Frigyes, Bolza Romulus, Csermák Lajos, Damian Anasztáz és Janáty Sebő.

Nyékegyi Lothár dr. elnök a vádlott kihallgatásával kezdi meg a tárgyalást.

Ifjabb Herber József nem erzi magát bűnösnek. A cikket nem ő írta, de mint a lap akkori felelős szerkesztője átvesszi a felelősséget.

Az inkrimált cikk és a Súdungarische Reform okot szolgáltató cikknek felolvasása után az elnök a bizonyítási eljárást befejezi, mire a bíróság az esküdtekhez intézendő kérdések megfogalmazása végett visszavonul.

A tárgyalás folytatása gyanánt Boross Dezső királyi ügyész tartotta meg vádbeszédét:

Minden társadalmi osztály — ugymond — amely közhasznu hivatást tölt be, egyenlő tiszteletet érdemel. A pap is közhasznu tevékenységet fejt ki. Szólok felemlíti azt a példát, hogy amikor a plebejusok Rómából kivonultak, Menenius Agrippa meggyőzte állásponjtuk helytelenységéről s bebizonyi- totta, hogy, ha a test minden egyes szerve nem összaangban működik, a test elszorvad, elpusztul. Ezért szükséges a társadalmi osztályok együttműködése. Szólok megem- gedi, hogy a Reform megtámadta a szociá- listákat, de nem engedheti meg, hogy a Reform cikkeért a papságot tegyék felelőssé és az ellen izgassák a munkásságot. Hogy hova vezet a szociálista agitáció, arra nézve utal arra a napokban elkövetett öngyilkos- ságra, amelyet egy fiatal betűszedő követett el, aki végakarátában tiltakozik az ellen, hogy pap temesse el. Az agitáció, amely ilyen következményekkel jár, törvénybe üt- közik s ezért kéri a vádlottat bűnösnek ki- mondani.

Lengyel László dr. ügyvéd tartott ezután nagyarányu vádbeszédet.

Igaza van az ügyész urnak — úgy mond — amikor Menenius Agrippa példáját hozza elő, de tudnia kell azt is, hogy a test akkor is elpusztul, ha az egyik szerv a másik rovására akar élni, ha az egyik társadalmi osztály a másik rovására akar fejlődni. A papság nem társadalmi osztály, mert ha az volna, akkor az ügyész, az ügyvéd, a betűszedő, a favágó külön-külön társadalmi osztályt képezne. Ez nem áll, mert például a koronaügyész az állásánál fogva az arisztokraciához tartozik, az ügyész és ügyvéd a polgársághoz. Nagy különbséget kell tenni társadalmi osztály és foglalkozás között. Mert akik egy foglalkozást űznek, még nem képeznek külön egy társadalmi osztályt. Az sem áll, hogy a cikkíró osztályt igazgató osztály ellen, mert a munkásság egy része ott húzódik meg a Reform árnycsücsében „józan munkásság” néven. Az köztudomású, hogy a Reform háta mögött papok állnak, akik gyűlölettel csepegtető cikkben a munkásságot a messinai halottablókhöz hasonlítják, amiért elég merésznek az egyházvagon megszüntetését követelni. Hogy az ilyen cikk ellen a Volkswille erősen kifakad, azt nem lehet rossz néven venni. Az inkriminált cikk nem a papság ellen irányult, hanem egyes papok ellen, akik önszántukból vezéreltetve osztják a szeretet helyét a gyűlöletet. Kéri a vádlottat nem büntetnek kimondani.

A replika, duplika és az elnöki rezümé után a polgárbírák visszavonultak s rövid tanácskozás után felmentő verdiktet hoztak. A törvényszék erre ifjabb Herber Józsefet az ellene emelt vád alól felmentette. Az ítélet jogerős. A hallgatóság a felmentést zajos éljenzéssel fogadta.

NAPIHIREK.

Temesvár, május 20.

— **Választói gyűlés.** A temesvári polgárpárt f. hó 22-én, vasárnap, délután 4 órakor a józsefvárosi Arany oroszlán szálloda nagytermében választói gyűlést tart. A párt híveit ezen gyűlésre tisztelettel meghívja a pártvezetőség.

— **A „Városi Zeneiskola”** e hó 21-én, szombaton délután öt órakor tartja az idei negyedik nyilvános növendék-hangversenyét az intézet hangversenytermében, amelyen az alsó tanfolyamok növendékei fognak hadadásukról beszámolni. Az alig kilele hónap óta tanuló apróságok ezen első nyilvános szereplése érdekesnek és roppant kedvesnek ígérkezik. Az igazgatóság érdeklődő közönséget szivesen lát.

— **A spanyol királyné lebetegedése.** Madridból jenuit: Az udvari háziorvosok, Karlosz infáns és az állami méltóságok éjjel a palotában gyűltek össze, mert a jelek arra vallanak, hogy a királyné lebetegedése már közel van. — Másik távirat ezt mondja: A királyi palotában, melyet teljesen elzártak, nyugalom van. Mindazonáltal tudják, hogy az orvosok és az udvari méltóságok az éjjelt ott töltöttek.

— **Csak Czirják dr.** a minoriták volt tartományfőnökeről terjesztett részülési hír, mely először az „Aradi Közlöny”-ben látott napvilágot, mint értesülünk, légből kapott kóhollómány.

— **Egy elmebeteg öngyilkossági kísérlete.** Szerencsétlen asszonyt szállítottak be tegnap este a közkegyháza. Kühler Katam, Erzsébetváros, Heivét-utca 18. szám alatti lakosnő valamikor jobb napokat látott. A sors szeszélye folytán évek előtt tönkrement s ez a csapás elvette az asszony eszét. Hosszu ideig csendes tébojban szenvedett, amely tegnap ön- és közveszélyes módon kitört rajta. Egy elmezavart pillanatában revolvert irányított a mellének s elsütötte. A golyó szerencsére nem hatolt a szívére át s így bár nehéz, de nem életveszélyes sebesülést ejtett rajta. A fegyverzajra berohantak a házbeliek, akik a vérbeborult asszonyt felsegítették, míg Lucillier ügyeltes mentő megérkezett, aki a szerencsétlen asszonyt a közkegyháza szállította.

— **A temesvár-belvárosi izraelita nőegylet** szerdán közgyűlést tartott, melyben az egylet vezetősége három évi időtartamra újból választatott. Künmelheim Armin titkár által felolvasott elnöki jelentésében buziási Eisenstädter Ignácé elnök köszönetet mondott azon bizalomért és szeretetért, melyet az egylet élén 59 éves működése alatt részesítették és korára való tekintettel azon a megmáshatatlan határozatát közölte, hogy az elnöki tisztséget többé nem vállalhatja, mire a közgyűlés a visszalépő elnököt egyhangú lelkesedéssel örökös díszelnökké választotta és elévülhetlen érdemeit jegyzőkönyvileg megörökítette, miről a gyűlés után küldöttség értesítette. Közfelkiáltással és élénk tetszésnyilatkozatok között új elnökül nagypéli Sternthal Salamonné eddigi alelnököt, alelnökül Weisz L. L. jónét és pénztárosul Raskó Antalnét választattak. A választmányba pedig szavazati többséggel a következő hölgyek lettek megválasztva:

Brück Simonné, Blau Dávidné, Brück Vilmosné, Baruch Maximilianné, Brück Salomonné új, buziási Eisenstädter Richárdné, Frommer Miksané, dr. Fáy Ignácné új, dr. Hájdu Frigyesné új, Herzl J. Józsefné új, Ivandi Gezáne, Kohn Hermanné, Kohn Sandorné, dr. Keppich Henrikné, Kovács Mórné, Klein Hermanné, dr. Kemény Gyuláné, Klein Dávidné, Keeskeméti Sandorné, Künmelheim Arminné új, Kun Richárdné új, Leipnik Vilmosné, Lendvai Miklósné új, Neuhausz Ernóné új, Steiner Vilmosné, dr. Székely Mihályné, dr. Szöllösi Albertné új, dr. Vertes Adolfné, Weisz Hugóné, Weisz Lipóné.

— **Szobatóz.** Csaknem végzetes szobatóz keletkezett ma reggel 8 óra felé a belvárosi Róna féle fényképezési műteremben. A kéményben hirtelen tűz támadt, mely a műterem padlója alá terjedt. Az előhívott tűzoltóság a tüzet rövidesen lokalizálta.

* **Olesőbb** minden hirdetés engedély nélkül a Krausz Arminnál, Temesvár-Belváros, Zápolya-utca 6. szám alatt vásárolt legjobb minőségű és szolid kivitelű butor. Szigoruan szabott olesó árak.

— **Jég-szekrényeket, jéggyártógépeket, fagyaltgépeket, mángorló- és ruhakiszajtológépeket** ajánl Scherter Ottó vaskereskedése Temesvár.

— **Nyári menetrend,** hivatalos kiadás, ára 40 fillér. Kapható a Polatsék-féle könyvkereskedésben, Temesvár.

* **Legújabb kalaptük és brochettek** Baruch Üvegudvar Temesvár.

— **Igyek csak buziási Phoenix vizet.** Elsőrendű legolesőbb ivóvíz, mely felülül minden más ásványvizet. Megrendeléseket átvesz a helybeli józsefvárosi raktár, Vaspályasor 4. — Telefon 862.

A magunk ügye.

A „Temesvárer Zeitung” támadása.

A temesvári választási mozgalom csatazajába egy új hang szól bele. Ezt a hangot régen használták, amikor még a magyar zsurnalisztika bő esőkorát élte. Mert a politikai harcokban mindenkor megengedett eszköz, hogy az egyes sajtóorgánumok az ellenpart eljárását kritika tárgyává tegyék, de már újabban izlése ujságírók nem szokták lap társaság közleményeit bírálattá tárgyává tenni, pláne, hogy ha az ilyen bírálattal nem más, mint a legvehemensebb, de egyúttal minden alapot nélkülöző támadás.

A „Temesvárer Zeitung” tegnap este megjelent számában tennünket minden ok nélkül meggyanusít, megtámad és hazugnak nevez. Nevezett lap egy közleményében foglalkozik a „Polgári Ujság” tegnapi számában megjelent napihírével, amely beszámolt a Návay part józsefvárosi pártvasorjáról. Mi ebben a hírben regisztráltuk, hogy hányan vettek részt a társasvasorán s kik voltak jelen. Közleményünk befejezése így szólt:

Mivel azonban híre járt, hogy a szociálisták a vasora fogásait záptojással akarják szaporítani, ezért vagy 15—20 rendőr cirkált a városi bérpalota környékén. A kirendelés azonban hiába történt, mert a vasorát zavartalanul fogyasztották el.

Nos hát emiatt a teljesen objektív regisztrálás miatt a T. Z. nekünk rohan, mondván, hogy a T. Z. tudósítója az egész Küttl-terén és a vendéglő előtt nem látott

több mint három rendőrt s egyben hozzáfűzi, hogy „a szociálisták nem is gondoltak arra, hogy a „Polgári Ujság” háta mögött álló uraknak (Hintermännern) és a szerkesztőségnek megtegyék azt a szivességet, hogy a kereskedelmi forgalmat tojásokkal emeljék, bármennyire is fáj ez az illető uraknak.”

Bizony ennél alaptalanabbul, teljes rosszhiszeműséggel nem lehet egy támadást előráncigálni, mint ahogy a „Temesvárer Zeitung” tette. Mert ha a T. Z. cikkírója nem a bankettes pezsgősasztal mellől szemlélte volna a Küttl-teret, akkor nemcsak három rendőrt látott volna és nem is volna merészsége, hogy egy lap igaz közleményét hazug módon kétségbe vonja. Ha a cikkíró ur velünk együtt csak egyszer végigment volna a Küttl-terén, akkor erkölcsi érzése nem engedné meg, hogy lelkiismeretes ujságírók tudósításait hazugnak nevezze.

Mi igenis, ha kell tanukkal is bizonyítjuk, hogy a vendéglő előtt egy rendőrbiztos vezetésével egy rendőrsapat volt kivezényelve, amelynek egy része polgári rendőrökből állott, egy másik része a téren cirkált, egy harmadik része meg közvetlen a Dreher féle sörarnokkal szemben, ahol a bankett lefolyt, az ugynevezett kisparkban húzódott meg és várta az esetleges parancsokat. Ez a való tényállás és azt bármikor szavahihető tanukkal be is bizonyítjuk.

Azt mondja a Temesvárer Zeitung, a mindenkori kormánypárti lap, hogy lapunk háta mögött álló uraknak fáj az, hogy a szociálisták nem dolgoztak záptojásokkal. Ezt a valótlan állítást ismét kénytelenek vagyunk a leghatározottabban visszautasítani, mert mi mindig függetlenül harcoltunk a közérdekért, s ha senkitől befolyásolni nem engedték magunkat és így a Hintermann féle vakmerő gyanúsítást azokra kell áthárítanunk, akik állami szubvencióért bármikor készek arra, hogy a becsületes magyar sajtó munkásait meggyanusítsák.

A T. Z. támadására ezért idéztük szó szerint cikkünk elején lap társaság által inkriminált néhány sort, hogy rámutassunk arra, hogy mennyire rosszhiszemű állítás az, amely a fenti sorokból ki tudja olvasni, hogy nekünk fáj, amiért a szociálisták nem tüntettek záptojással. Mi mindenkori elítéljük a meg nem engedett eszközökkel való harcot s a szociálistáknak legutóbbi, Apponyi Albert gróf ellen intézett kö és záptojás-tüntetését épúgy ítéljük el, ahogy rosszallásunknak adtuk volna kifejezést abban az esetben, ha akár Návay, akár más jelölt ellen bárki is az ököljog alapján harcolt volna, vagy akár küzdeni a jövőben.

Ezeket voltunk kénytelenek elmondani, hogy visszaverjünk olyan támadást, amely alaptalan és valótlan állításokkal, semmiképen sem kartársi lojalitással akart repulációnkon egyet ütni.

Közgazdaság.

(**Gabona elvámolás.** A temesvári kereskedelmi és ipartanárs közli az érdekeltekkel, hogy a m. kir. pénzügyminiszter kíséreltetkepe és a mindenkori visszavonhatas fenntartásával 1910. év végeig terjedő hatályval felhatalmazta a vámhivatalokat, hogy ömlesztett állapotban levő gabonánál a fél kívánságára a vasuti kocsin kiűntetett önsúly helyett a kocsinak a fuvarlevelen bejegyzett önsúlyát vehessék az elvámolás alapjául.

(**A budapesti gabonatözsde.** A délelőtti gabona-határidőzlet irányzata lapyha. Fél 2 órakor a következők voltak a záróárak amok: Buza májusra 11.71. Buza októberre 9.96. Rozs októberre 7.60. Zab októberre 6.45. Tengeri májusra 5.55. Tengeri júliusra 5.62.

Keszárúszlet menete: 15—10 fillérrel olesóbb áron elkel (50 kilogrammonként) 3000 mm. buza. Rozs 10 fillérrel esőkkent. Egyéb termények ára alig változott.

Buza Tiszavidéki 200 mm. 29.10 K felső, 300 mm. 24—K 450 mm. 24.10 K, 150 mm. 24—K, felső, 500 mm. 24.20 K, felső. Psstvidéki 100 mm. 24.20 K, Fehernegyel 150 mm. 24—K.

Rozs: 200 mm. 15.10 K, 100 mm. 16.00 K, 160 mm. 16.10 K, mind készpénzfizetés mellett paritásra.

Tengeri: 100 mm. 11.40 K. készpénzfizetés mellett, ab Budapest.

Felelős szerkesztő: **Vad Ferenc.**

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszerű beiktatása 4 fillérbe kerül, vastagabb betűkkel 8 fillér, legkisebb hirdetés 40 fillér.

Levelezés.

Luxenburg
levele van.

Luxenburgnak
levél ment.

Gépirónó
levele van kívánt helyen.

Gépirónó
választát várja Bokácsio.

Gépirónó
levél ment.

Luxenburg
levele ment, vegye át.

Vidéki
levél várja kívánt helyen.

Gépirónó
vegye át levelét!

Szöszkének
levele van.

Szöszke
levél ment.

Melyik
fiatal, csinos, feltétlen igéző urinó hajlandó szigorú titoktartás mellett igazi uri emberrel barátságra lépni. Önzetlen, odaadó barátja lenne minden anyagi érdek kizárásával? Kor és vallás nem hátráz. Levelet „Különleges” jellegre kér a kiadóhivatalba. 149

Én vagyok
a falu rossza, szeretném ha egy barna kis lány megjavítana a vállalkozót. Örökké szeretni fogom, ha ír „Falu Rossza” címen a kiadóba. 170

11-ik pont
ha csak egy picikét szeret még, írja meg, vagy mondja meg mikor találkozhatik újból a feledhetetlen délután megismétlésére imádó Pezsgőjével. 174

Kiadó a szívem
mely tisztességes, érzelmű ur venné ki? Örökbére egy tisztán érző szív, akinek ilyen van, az írjon „Szívcsere” címen a kiadóba és jelezze e helyen. 171

Uri ember
szeretetre méltó független molett asszony magával vinne négy hétre Szliács fürdőre, minden költségét fedezem. Teljes című levelek „Fürdőzni kellems” jellegre a kiadóba kéretnek. 172

Hölgyeim.
Ki tenne boldogá önzetlen szerelmével boldogtalan ifjút? Szívesen veném számaözvegy ajánlatát, ha elküldi „Boldogtalan” jellegre a kiadóba. 173

Margit!
Nem tudom elhinni! Nem így van! Minek e féltelmes bizonytalanság, ha maga mint mondja még mindig a régi né titkolodzik, leplezze le szerelmünket s talán sikerül tervünk ??? Kézcsók P. bitől. 168

Gimbelem
gombolom, mindig csak azt gondolom, mily jó lenne ha volna nekem is egy kis angyalom. Ki lenne az? Írjon „Luxenburg” jellegre a kiadóba. 153

Különféle.

Ügyvédi irnok
ki a magyar, német és román nyelveket bírja és irógepen gyakorlata van, alkalmazást talál Schimmerling Armin dr. ügyvédi irodájában. 175

Vasalónó
bluzokat, szoknyákat, ingeket s mindenféle finom vasalást vállal. Adler Hermin, Helvét-u 3. 167

Üzlethelyiség
a jözeftvárosi piac közelében, szép tágas helyiség, június 1-re kiadó. Fővebbet telefon 749. szám. 135

Eladó ház.
Erzsébetváros Arok-utca 5, szám alatt mely 4 szobából, 2 nagy gyümölcsös kert és tágas udvarból áll. 169

Jobb
fiatal leány, gyermekhez দেলétőre kerestük. Ajánlatok „Gyermekszere” címen a kiadóba küldendők. 156

Akinek
ismerettség híján házastársra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispanra, gazdatisztra, kulesárra, viacellérre, kertészre, kulesárra, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára, pénzbeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.

Aki
berbeadni kíván birtokot, házat, vadászterületet, kocsit, lovat, halászatot, telket.

Aki
mindezeket venni vagy berbevetni céljából keresi;

Aki
valamely állást betölteni kíván legbiztosabban ér celt, ha a

Polgári Ujság
apró hirdetés rovatát használja. Cél szerű az apróhirdetés szövegét LEVELEZŐ-LAPON beküldeni.

Polgári Ujság
kiadóhivatala, Mercy-utca 6. sz. — Telefon 698.

Levélbájegekben

is lehet az apróhirdetések árát mellekelni, ezen esetben azonban célszerű ajánlva küldeni a levelet, mert különben a hirdetés megjelenésért a kiadóhivatal felelősséget nem vállalhat. A kiadóhivatal fenntartja magának a szövegváltoztatási jogot oly hirdetésekkel szemben, melyeknek megjelenését kizárja a hirdetés tartalma, értelmé. — Beérkezett ajánlatokat a kiadóhivatal bármely címre továbbít, ha a hirdető e célra megfelelő postadíjat küld.

A Polgári Ujság

apróhirdetési levelezőlapjai kaphatók: **Belváros:** Dohánytőzsde, Rozsós-u. Holeschofszyk tőzsde, Szeminárium-épület, Leipnik S., Jenő herceg-utca 2. sz. Gyukits Verona, Jenő herceg-utca. **Gyár- város:** Lazarevits Gy., Kossuth-tér. Vértess József, Andrássy-ut Dopler M., Fő-u. Kralicsék Béla Páva-utca. Polgár János, Háromkirály-utca. Kohn Ignác, Széna-tér. **Jözeftváros:** Schilling Lajos, Fröhl-utca. Schönberger Bernát, Preyer-u. Dunai Pál, Eötvös-utca 32. Ehrhardt Péter, Eötvös-u. 40. Steinhauz R. és fia, Uri-utca 2. Toffler Lipót, Kossuth-utca. **Erzsébetváros:** Fischer Gábor, Telekház-tér. Grandjean Edenc, Dózsa-utca 29. Stachler J., Dózsa-u. 11. Az apróhirdetési levelezőlapok ára: 15 szöig 50 f, 25 szöig 80 f, 40 szöig 1 k.

Ujkissodán, Kende-telepen
öt hold buzatermés
azonnal eladó. — Felvilágosítást ad **Molnár Mátyás Jözeftváros**
:: :: Pacsi-uta-utca 12. :: ::

15 krajcárért meggyőződhetik, hogy a Kulka-féle, mentoltartalmu sóborszesz a legjobb. — Prób. üveg 30 fillér, nagy üveg 1 korona. — Kapható egyedül a **Városi gyógyszerárban** (A fekete sashoz), a szeminárium templommal szemben.

Ne az olesó ár legyen irányadó

hanem a jó és szolid áru, mert az biztosít állandó vevőkört.

Ajánlja a Fegyver-, Styria-, Naumann-féle kerékpárjait.

Stamm Ede utóda

RESCH FERENC

Temesvár-Belváros, Mercy-utca 4.

Női és férfi **gumi esőköponyegek**
a legolcsóbban beszerezhetők a **Linoleum** áruházban
Jenő herceg-utca 7. sz.
— Telefon 1031. —

Vadászerdő község előjáróságától.

677/91. c.

Hirdetmény.
Vadászerdő község előjárósága ezennel közhírré teszi, hogy Mosnica község határában levő **40 hold ingatlana** 1910. év október hó 1-től 6 egymás után következő évekre nyilvános árverés útján 1910. év május hó 28-án, d. e. 9 órakor Vadászerdő község házában **haszonbérbe fog adatni.** Kiküldési ár 1600 kor. Egy évi bérlet értékben vagy készpénzben az árveréskor bánatpénzül letendő. A többi árverési feltételek a község házában betekintheők **Az előjáróság.**

Illatszerek Sportkocsk
Utazóbőröndök
Női kéztáskák
Sportjátékok
Játékaruk
nagy választékban ajánlja

Francz József
Temesvár-Belváros, Jenő herceg-utca

Japán Panama - kalap
12 korona.
Dus választék legmodernebb szalmakalapokban és divatos nyakkendőkben esernyők, sétapálcák stb.
Minden a legjobb minőségben. Csakis a legújabb facon és szín. Nagy választék. Olcsó árak.
Neumann Alfréd
kalap- és férfidivat áruhaza
Temesvár-Belváros, Jenő herceg-utca 5. sz.

RIEGER E. és F.
ékezerézeknél
Temesvár-Belváros, Hunyadi-utca 4. sz. található a legnagyobb választék ékszer-, arany- és ezüstárakban valamint zsebórákban. **Alkalmi és nászajándékok.**

Elsőrendű beocsini portland-cement
darabos szén, oltott mész, menyezetrád, fedőlemez, szigetelő lapok, gipsz, faszén, osztrai kovács- **tüzifa** 100 kgrmonkent vagy öbke rakva szén, olesón házhoz szállítva, ajánlja **Schnürer Salamon**
tüzifa- és építőanyag-kereskedés
Hunyadi-ut 80. (a róm. kath. temető átelienében).
Telefon 801. Saját házában. Telefon 749.
Egész kocsivateleknél külön árszabás.

Telefonszám 220.
Tennis-
labdaütők,
labdák, ==
== hálók
felszerelések
legjobb bevásárlási forrása
KECSKEMÉTI SÁNDOR
műszerész, lát- és kötszerész, fonykepező készütelek rak-tara javítóműhely, galvanizálás és köszörlések műhelye
Temesvár-Belváros
Agrár-palota.
— Árjegyzék ingyen. —

